Siden er redigeret/layoutet af:
Kim Frydensberg/Rasmus Vendrup

Verdensbanken: Id-kort, droner og blockchain kan redde os fra korruption

Bitcoins har givet korrupte embedsmænd og politikere uanede muligheder for at gemme sorte penge væk. Men Verdensbanken pønser på at omfavne teknologien og vende den mod korruptionen.

JENS BOSTRUP

BIOMETRI. I Indien er regeringen ved at indføre et biometrisk id-kort. Her håndterer en medarbejder en irisskanning ved et registreringssted i hovedstaden New Delhi. Arkivfoto: The New York Times/Ritzau Scanpix

Verdensbanken, en af de absolut tungeste spillere, når det gælder finansiering af udviklingen i den fattige del af verden, satser nu benhårdt på at bekæmpe korruption ved hjælp af bits.

»For første gang i bankens historie undersøger vi nu grundigt, hvordan teknologien kan gavne udviklingen, og hvilke risici det indebærer«, fortæller Verdensbankens administrerende direktør, Kristalina Georgieva, i et interview med Politiken.

Korruption antager mange forskellige former, og det gør de digitale modsvar også.

Biometriske id-kort, der rulles ud i hele Vestafrika, skal sikre alle borgere en officiel eksistens. Men også, at kun de levende og reelt eksisterende mennesker kan få løn og offentlige ydelser.

»Spøgelsesansatte i det offentlige har været en ret populær foreteelse. Men med biometrisk id kan du ikke have mennesker, der ikke findes, på lønningslisten. Vi har gennemført det i Guinea, hvor regeringen nu sparer omkring 120 millioner kroner om året på ikke længere at have spøgelser ansat«, siger Kristalina Georgieva.

»Om de, der er tilbage, rent faktisk arbejder, og hvor godt de passer det, er en

Til systemet er knyttet en digital fløjte, har den sammensætning og kvalitet, som er aftalt. Droner og satellitter er især nyttige i fjerne og farlige områder« siger hun.

Digitalisering af skattevæsnerne er et tredje fokusområde.

»På den måde kan vi spore alle transaktioner og se, om skatten faktisk bliver betalt og går til myndighederne«, siger Kristalina Georgieva.

Skjulested for sorte penge

favne hovedfjenden og indføre blockchainbaserede betalingssystemer, der kan skabe total gennemsigtighed.

Den biometriske, digitale identifikation går allerede et stykke i den retning. Den bruges til at sikre, at for eksempel sundhedsydelser og fødevarehjælp kommer frem og bliver modtaget af de mennesker, de

> **Digitalt id kan**

Hvad værre er, kravet om bestikkelse afholder fattige fra overhovedet at henvende sig til en sundhedsklinik, viser en undersøgelse fra Verdensbanken.

Åbenhed er godt. Men ærlig talt, kan det ikke blive for meget af det gode, hvis staten registrerer alt og aldrig glemmer?

»Det er bestemt en alvorlig bekymring. Jeg kommer

den rummer meget store fordele, både for samfundet og for den enkelte.

»Det digitale id er ikke bare være bekvemt og nyttigt, når man skal validere sin identitet. Endnu vigtigereer, at systemet sikrer, at borgerne faktisk har en identitet. De findes, ikke bare i virkeligheden, men også officielt. Hvis du i systemets øjne aldrig er blevet født, så kan du have meget svært ved at hævde dine rettigheder som borger«, siger Kristalina Georgieva.

Fælles platform for digital id

I forsøget på at finde den rigtige balance mellem privatlivets fred og et åbent og gennemsigtigt samfund vender Verdens-

FAKTA

Fire våben

Ved ugens internationale konference mod korruption i København, udgav Udenrigsministeriet et overblik over, hvordan korruption bekæmpes med teknologi.

1 Åbne myndighedernes databaser, så offentligheden kan analysere f.eks. pengeforbruget og tildelingen af offentlige kontrakter.

2 Digitalisering af myndighederne gør det vanskeligere at kræve bestikkelse i forbindelse med behandling af sager.

3 Blockchain kan giver en sikker og sporbar validering af f.eks. skøder, fødselsattester og regnskaber uden behov for stempelsvingende og muligvis bestikkelseskrævende embedsmænd.

4 Klager over og advarsler om korruption kan indsendes i realtid og anonymt.

Bitcoins har givet korrupte embedsmænd og politikere uanede muligheder for at gemme sorte penge væk. Men Verdensbanken pønser på at omfavne teknologien og vende den mod korruptionen.

JENS BOSTRUP

BIOMETRI. I Indien er regeringen ved at indføre et biometrisk id-kort. Her håndterer en medarbejder en irisskanning ved et registreringssted i hovedstaden New Delhi. Arkivfoto: The New York Times/Ritzau Scanpix

Verdensbanken, en af de absolut tungeste spillere, når det gælder finansiering af udviklingen i den fattige del af verden, satser nu benhårdt på at bekæmpe korruption ved hjælp af bits.

»For første gang i bankens historie undersøger vi nu grundigt, hvordan teknologien kan gavne udviklingen, og hvilke risici det indebærer«, fortæller Verdensbankens administrerende direktør, Kristalina Georgieva, i et interview med Politiken.

Korruption antager mange forskellige former, og det gør de digitale modsvar også.

Biometriske id-kort, der rulles ud i hele Vestafrika, skal sikre alle borgere en officiel eksistens. Men også, at kun de levende og reelt eksisterende mennesker kan få løn og offentlige ydelser.

»Spøgelsesansatte i det offentlige har været en ret populær foreteelse. Men med biometrisk id kan du ikke have mennesker, der ikke findes, på lønningslisten. Vi har gennemført det i Guinea, hvor regeringen nu sparer omkring 120 millioner kroner om året på ikke længere at have spøgelser ansat«, siger Kristalina Georgieva.

»Om de, der er tilbage, rent faktisk arbejder, og hvor godt de passer det, er en anden historie«, siger hun.

Også her kommer teknologien til hjælp. I Pakistan har det været et stort problem, at lærere systematisk blev væk fra undervisningen. Verdensbanken var med til at finansiere en app, hvor elever og forældre i realtid kunne melde, om lærerne dukkede op.

»Og det har ganske effektivt mindsket problemet med systematisk fravær. For det er virkelig noget, der optager og engagerer forældre, om deres børn får den undervisning, de har krav på og brug for«, siger Kristalina Georgieva.

I samme boldgade har Uganda indført en digitaliseret finanslov, som gør det muligt for borgerne at holde øje med, om de penge, der er afsat til skoler, sundhedsklinikker, veje og andet i deres område, nu også kommer frem.

Til systemet er knyttet en digital fløjte, som indbyggerne anonymt kan blæse i, hvis de fatter mistanke om, at pengene forsvinder undervejs.

»Vi bruger teknologien til at bemyndige folk på de felter, der virkelig optager dem. Systemerne skal være fokuseret på konkrete problemer, for eksempel lærernes fravær eller sundhedsklinikker, der aldrig kommer, og de skal være handlingsrettede«, siger Kristalina Georgieva.

Droner tjekker de fjerne egne

Et andet fokusområde er droner og satellitter, der kontrollerer, om de ting, banken og regeringer har betalt for, rent faktisk eksisterer, for eksempel om en vej nu også er blevet bygget.

»Vi kan også se, om den er 20 meter bred, som vi har betalt for, eller kun 18. Og nu kan vi sågar se, om byggematerialerne har den sammensætning og kvalitet, som er aftalt. Droner og satellitter er især nyttige i fjerne og farlige områder« siger hun.

Digitalisering af skattevæsnerne er et tredje fokusområde.

»På den måde kan vi spore alle transaktioner og se, om skatten faktisk bliver betalt og går til myndighederne«, siger Kristalina Georgieva.

Skjulested for sorte penge

Men, understreger verdensbankens direktør, teknologien er også det åbne og gennemsigtige samfunds værste fjende. Bitcoins og andre kryptovalutaer har givet uanede muligheder for at flytte og gemme sorte penge af vejen.

Den underliggende teknologi, blockchain, kan imidlertid gå i to forskellige retninger: Hvis ejeren af en konto er anonym, kan vedkommende leve sit økonomiske liv i totalt mørke. Derfor er bitcoins og lignende kryptovalutaer populære blandt kriminelle og korrupte embedsmænd.

Hvis systemet omvendt ved, hvem der står bag en konto, kan det kortlægge samtlige økonomiske transaktioner. Alt vil være åbent. Intet vil nogensinde kunne slettes.

Derfor overvejer Verdensbanken at omfavne hovedfjenden og indføre blockchainbaserede betalingssystemer, der kan skabe total gennemsigtighed.

Den biometriske, digitale identifikation går allerede et stykke i den retning. Den bruges til at sikre, at for eksempel sundhedsydelser og fødevarehjælp kommer frem og bliver modtaget af de mennesker, de var tiltænkt. Digital registrering af betalinger kombineret med det digitale id begrænser samtidig mulighederne for at opkræve bestikkelse i forbindelse med offentlige serviceydelser.

> **Digitalt id kan misbruges til at samle store mængder data om hver enkelt og føre til intimidering**
>
> Kristalina Georgieva, direktør for Verdensbanken

Systemerne kommer i høj grad de fattigste til gavn. I Sierra Leone, et af de lande i Vestafrika, der er ved at få indført det digitale id, må de fattigste aflevere 13 procent af deres indkomst i bestikkelse. De rigeste slipper med under 4 procent.

Hvad værre er, kravet om bestikkelse afholder fattige fra overhovedet at henvende sig til en sundhedsklinik, viser en undersøgelse fra Verdensbanken.

Åbenhed er godt. Men ærlig talt, kan det ikke blive for meget af det gode, hvis staten registrerer alt og aldrig glemmer?

»Det er bestemt en alvorlig bekymring. Jeg kommer selv fra Bulgarien og har levet under kommunismen. Jeg er ekstremt følsom på det punkt og meget opmærksom på at sikre privatlivets fred«, siger Kristalina Georgieva.

»Det digitale id kan misbruges til at samle alle mulige data om hver enkelt og føre til intimidering fra regeringerne, hvis vi ikke gør det rigtigt«, siger hun.

Bekymringen må imidlertid ikke føre til, at man helt dropper teknologien, for den rummer meget store fordele, både for samfundet og for den enkelte.

»Det digitale id er ikke bare være bekvemt og nyttigt, når man skal validere sin identitet. Endnu vigtigereer, at systemet sikrer, at borgerne faktisk har en identitet. De findes, ikke bare i virkeligheden, men også officielt. Hvis du i systemets øjne aldrig er blevet født, så kan du have meget svært ved at hævde dine rettigheder som borger«, siger Kristalina Georgieva.

Fælles platform for digital id

I forsøget på at finde den rigtige balance mellem privatlivets fred og et åbent og gennemsigtigt samfund vender Verdensbanken blikket mod EU, hvor lovgivningen forekommer mest gennemtænkt, og debatten mest avanceret.

»Men samtidig demonstrer EU på nogle punkter, hvad man i hvert fald ikke skal gøre«, tilføjer Kristalina Georgieva.

I hendes og bankens øjne giver det ingen mening, at hvert enkelt land i det indre marked har hver sit (om noget) digitalt id, der ikke kan bruges i de andre lande. Det gør det betydelig vanskeligere at identificere sig og dermed agere økonomisk og som borger på tværs af landegrænser.

»I Vestafrika arbejder vi på en fælles platform for digital id. Hvis det går, som vi regner med, vil det indebære, at integrationen i Vestafrika overhaler EU på det punkt«, siger hun.

jens.bostrup@pol.dk

FAKTA

Fire våben

Ved ugens internationale konference mod korruption i København, udgav Udenrigsministeriet et overblik over, hvordan korruption bekæmpes med teknologi.

1 Åbne myndighedernes databaser, så offentligheden kan analysere f.eks. pengeforbruget og tildelingen af offentlige kontrakter.

2 Digitalisering af myndighederne gør det vanskeligere at kræve bestikkelse i forbindelse med behandling af sager.

3 Blockchain kan giver en sikker og sporbar validering af f.eks. skøder, fødselsattester og regnskaber uden behov for stempelsvingende og muligvis bestikkelseskrævende embedsmænd.

4 Klager over og advarsler om korruption kan indsendes i realtid og anonymt.